

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 3613

Tarih : 16.09.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnameleri İle Kamu Görevinden Çıkarılan Barış Akademisyenlerinin Görevlerine İade Edilmelerine İlişkin Kanun Teklifi Gerekçesiyle Birlikte İlişikte Sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Mahmut TOĞRUL
Gaziantep Milletvekili
TBMM İdare Amiri

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor - Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	İçişleri	
Tarih :	01 Ekim 2019	Esas No: 4/2201

10027

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
17 Eylül 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
17 Eylül 2019
No: 535382
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

11 Ocak 2016'da Kürt nüfusun ağırlıkla yaşadığı illerde yaşanan sivil ölümlere, abluka ve şiddete dikkat çekerek devleti sorumlu davranmaya ve şiddete son vermeye çağıran "Bu Suça Ortak Olmayacağız" isimli bir bildiriye kamuoyu ile paylaşan, Türkiye'den ve yurtdışından 1128 akademisyenin oluşturduğu Barış İçin Akademisyenler bu süreç içerisinde oldukça ağır hak ihlalleriyle karşılaşmışlardır.

Söz konusu bildiri, yaşam hakkının ihlali başta olmak üzere, bölgede yaşanan insan hakları ihlallerine dikkat çekmekte; vatandaşlık haklarının koruyucusu olması gereken devleti göreve çağırmaktadır. Ne var ki, yalnızca Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğünü kullandıkları için bilim insanları hedef gösterilmiş, hükümet yanlısı medya tarafından linç kampanyasının hedefi haline gelmiş, işlerine son verilmiş, yurt dışına çıkmaları engellenmiş, gözaltına alınmış, haklarında adli soruşturmalar açılmış, tutuklanmış ve daha pek çok hak ihlaliyle karşılaşmışlardır.

Akademisyenlerin ifade özgürlükleri, çalışma hakları, seyahat özgürlükleri, akademik özgürlükleri ve özel hayatlarının gizliliği ihlal edilmiş, bağımsız bir mahkemede yargılanma ve adil yargılanma hakları ellerinden alınmıştır.

Barış Bildirisi imzacıları düşüncelerinden dolayı ağır bedeller ödemişlerdir. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından 20 Temmuz'da ilan edilen OHAL'in tanıdığı yetkileri kötüye kullanan üniversite yönetimleri siyasi iktidarın tasarrufları neticesinde, 406 imzacı akademisyen KHK ile kamu görevinden ihraç edilmiş, 89'u işten çıkarılmış, 72'si istifa ettirilmiş, 27'si zorla emekli edilmiş, 505'i hakkında ise disiplin soruşturması açılmıştır. Aynı zamanda tüm imzacı akademisyenler ceza davalarıyla karşı karşıya kalmıştır.

Akademisyenlerin pasaportlarına el konulmuş, dolayısıyla yurtdışındaki saygın üniversitelerden gelen davetlere icabet etmeleri mümkün olmamıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "ifade özgürlüğü" başlıklı 10 uncu Maddesinin birinci fıkrası "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamları tarafından müdahale edilmeksizin ve ulusal sınırlar dikkate alınmaksızın, görüş sahibi olma, bilgi ve düşünceleri edinme ve yayma özgürlüğünü içerir.

Bilindiği gibi, akademisyenlerin ihraç edilmesi ve üniversiteler üzerinde yaratılan baskı ortamının sonucunda Türkiye'de akademik iklim ve akademiye ağır bir zarar verildiği görülmektedir.

AKP hükümeti Barış Bildirisi'ndeki bazı ifadeler nedeniyle bildiriye imzalayan akademisyenleri ihanet içinde olmakla suçlamıştır. Ancak, hem AIHM kararlarında hem de Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere, düşünce özgürlüğü rahatsız edici

fikirleri de kapsar, hatta özellikle bu tür düşünceleri koruma altına alır. Bu da demokrasinin en önemli kazanımlarından biridir.

Anayasa Mahkemesi, 26 Temmuz 2019 tarihinde Barış Bildirisi imzacısı akademisyenlerin başvuruları üzerine ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddiaları kabul etmiştir. Anayasa'nın 26 ncı maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmederek, kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere mahkumiyet kararlarını veren mahkemelere gönderilmesine, başvurularda 9.150 TL manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

Anayasa'nın 153 üncü Maddesi, Anayasa Mahkemesi kararlarının kesin olduğunu, bu kararların Resmi Gazete'de hemen yayımlanarak, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcı olduğunu vurgulamaktadır. Kararın üzerinden geçen süreye karşın, Anayasa'nın 153 üncü Maddesinin gereği yapılmamış, siyasi irade bu konuyu gündemine almaktan özenle kaçınmıştır. İmzacı akademisyenlerin kamudan ihraç edilmelerine neden olan bildiriye yönelik suçlamaların hukuken çökmüş olduğu gerçeğinden hareketle, akademisyenlerin derhal görevlerine dönmeleri için gerekli adımların atılması Anayasa gereği bir zorunluluktur.

Anayasa'nın 138 inci maddesi de yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarının hiçbir surette değiştirilemeyeceğini ve bu kararların yerine getirilmesini geciktiremeyeceğini vurgulamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin ilgili kararının yerine getirilmesi yürütme organı tarafından geciktirildiği için yasama organı olarak anayasal sorumluluğumuz gereği, Anayasa Mahkemesi'nin kararının gereğini yapmak için harekete geçmemiz gerekmektedir.

Bu çerçevede bu kanun teklifiyle Barış Bildirisi'ne imza atmak dışında haklarında hiçbir iddia bulunmayan 406 akademisyenin, KHK'ların ekli listelerinden çıkarılarak görevlerine iade edilmeleri, seyahat özgürlüklerinin sağlanması ve maddi olarak mağduriyetlerinin giderilmesi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-Olağanüstü Hal KHK'larıyla kamu görevlerinde ihraç edilen Barış Bildirisi imzacısı akademisyenlerin, kamu görevlerine iade edilmeleri ve kendilerine yaratılan mağduriyetlerin giderilmesi yönünde düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

OLAĞANÜSTÜ HAL KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERİ İLE KAMU GÖREVİNDEN ÇIKARILAN BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN GÖREVLERİNE İADE EDİLMELERİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 20/7/2016 tarihinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında Anayasa'nın 121 inci maddesi ve 25/10/1983 tarihli 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 4 üncü maddesine göre çıkarılan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnameleri ile bu kararnamelerin kabulüne ilişkin kanunlar kapsamında "Bu Suça Ortak Olmayacağız!" başlıklı bildiriye imza attıkları gerekçesiyle kamu görevinden çıkarılan öğretim elemanları, bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın kamu görevine iade edilmiş sayılır.

(2) İlgili kanun hükmünde kararname ve kanun hükümleri, birinci fıkrada belirtilen kişiler bakımından tüm hüküm ve sonuçlarıyla birlikte kamu görevinden ihraca ilişkin ilgili kanun hükmünde kararnamenin yayımı tarihinden geçerli olmak üzere ortadan kalkmış sayılır. Söz konusu öğretim elemanlarından bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde göreve başlamayanlar çekilmiş sayılır. Bu kapsamda göreve başlayanlara, kamu görevinden çıkarıldıkları tarihten göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal hakları kanuni faiziyle birlikte ödenir. Bu kişilerin, kamu görevinden çıkarılmalarından kaynaklı tazminat hakları saklıdır.

(3) Birinci fıkra kapsamında kamu görevine iade edilen öğretim elemanları, eski kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Bu kişiler hakkında 1/2/2018 tarihli ve 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 10 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.

(4) Birinci fıkra kapsamında kamu görevine iade edilen öğretim elemanlarının pasaportlarının iptaline ilişkin işlemler, bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla geri alınır ve yurt dışına çıkış yasağına ilişkin şerhler kaldırılır.

MADDE 2- (1) Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.